

ИНФОРМАЦИЯ ЗА КАТЕГОРИЗИРАНЕ НА КЛИЕНТИТЕ СЪГЛАСНО ЗАКОНА ЗА ПАЗАРИТЕ НА ФИНАНСОВИ ИНСТРУМЕНТИ

I. ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ

При предоставяне на инвестиционни и допълнителни услуги Банката предоставя информация, извършва категоризация на клиентите и ги уведомява за извършената категоризация.

Категоризацията на клиентите представлява определянето им като непрофесионални клиенти, професионални клиенти и приемливи насрещни страни, и се извършва въз основа на събраната от Банката и предоставената от клиентите информация, и съгласно критериите и процедурите, установени във вътрешнонормативната уредба на Банката и Закона За пазарите На финансови Инструменти („ЗПИИ“).

Категоризацията включва първоначалната категоризация на клиентите и прекатегоризацията им по тяхно искане, или по преценка на Банката, при промяна на обстоятелствата, послужили за категоризацията им.

II. КРИТЕРИИ ЗА КАТЕГОРИЗАЦИЯ И ПРЕКАТЕГОРИЗАЦИЯ

1. Категоризация на клиент като непрофесионален клиент

Непрофесионален клиент е клиент, който не е определен като професионален клиент или като приемлива насрещна страна.

При предоставяне на услуги на непрофесионални клиенти, Банката осигурява най-висока степен на защита.

2. Категоризация на клиент като професионален клиент

Професионален клиент е клиент, който притежава опит, знания и умения, за да взема самостоятелно инвестиционни решения и правилно да оценява рисковете, свързани с инвестирането, и който отговаря на посочените по-долу критерии.

Банката счита за професионални клиенти по отношение всички инвестиционни услуги и дейности и финансови инструменти следните категории клиенти:

1. Лица, за които се изисква издаването на лиценз за извършването на дейност на финансовите пазари или чиято дейност на тези пазари е регулирана по друг начин от националното законодателство на държава членка, независимо от това дали е съобразено с директива на Съюза, както и лица, получили разрешение за извършване на тези дейности или по друг начин регулирани от законодателството на трета държава, както следва:

- а) кредитни институции;
- б) инвестиционни посредници;
- в) други финансови институции, които подлежат на лицензиране или се регулират по друг начин;
- г) застрахователни дружества (компани);
- д) предприятия за колективно инвестиране и техните управляващи дружества;
- е) пенсионни фондове и пенсионноосигурителните дружества;

- ж) лица, които търгуват по занятие за собствена сметка със стоки или деривативни финансови инструменти върху стоки;
- з) местни предприятия;
- и) други институционални инвеститори.

2. Национални и регионални органи на държавната власт, държавни органи, които участват в управлението на държавния дълг, централни банки, международни и наднационални институции като Световната банка, Международният валутен фонд, Европейската централна банка, Европейската инвестиционна банка и други подобни международни организации.

3. Големи предприятия, които отговарят поне на две от следните условия:

- а) балансово число – най-малко левовата равностойност на 20 000 000 EUR;
- б) чист оборот – най-малко левовата равностойност на 40 000 000 EUR;
- в) собствени средства – най-малко левовата равностойност на 2 000 000 EUR.

4. Други институционални инвеститори, чиято основна дейност е инвестиране във финансови инструменти, включително лица, които извършват секюритизация на активи или други сделки за финансиране.

За да прецени дали критериите по предходния параграф са изпълнени, Банката взема предвид представена от клиента и/или публично достъпна информация и документи, в т.ч. официални документи като лицензи, разрешения и т.н., а за изискването по т. 3 и на достъпните финансови отчети.

Когато информацията по предходния параграф е недостатъчна, Банката може да поиска допълнителна информация и документи от клиента, като до получаването на съответната информация Банката третира клиента като непрофесионален.

Категоризирането като професионален клиент осигурява по-ниска степен на защита спрямо прилаганата по отношение на непрофесионални клиенти, като:

1. При предварително съгласие на клиент или по искане на клиент, Банката може да предоставя ограничен обем от информация относно ползваните инвестиционни услуги и дейности и финансови инструменти, свързаните с тях рискове, разходите и таксите - да не предоставят илюстрацията, показваща кумулативния ефект на разходите върху възвръщаемостта, приложимите валутни курсове и разходи, когато една или друга част от общите разходи и такси е изразена в чуждестранна валута, освен когато са свързани с деривативен финансов инструмент;

2. При оценяването дали дадена инвестиционна услуга и/или финансов инструмент са подходящи за Клиента, Банката ще приема, че Клиентът има достатъчно знания и опит, за да взема самостоятелно решения и за да разбира свързаните със съответната инвестиционна услуга, финансов инструмент или продукт рискове, за които е категоризиран като професионален;

3. При изпълнение на нареждания на клиента и предприемане на мерки за постигане на възможно най-добър резултат за клиента, Банката не е задължена да поставя общата стойност на сделката, включваща цената на финансовия инструмент и всички разходи, свързани с изпълнението, като най-важен фактор за постигането на „най-добро изпълнение“ на нареждането на Клиента;

4. Банката не е задължена да информира Клиента за възникнали съществени трудности, свързани с правилното и бързо изпълнение на неговите нареждания;

5. Клиентът няма право на обезщетение от Фонда за компенсиране на инвеститорите.

Предходният параграф не се прилага при прекатегоризация на професионален клиент в приемлива насрещна страна по отношение на сделките, дейностите, услугите и финансовите инструменти, за които е извършена прекатегоризацията.

3. Категоризация и прекатегоризация на клиент като професионален клиент по негово искане

Клиенти, извън тези категоризирани като професионални клиенти при условията на т. 2, включително организации от публичния сектор, местни държавни органи, общините и частни индивидуални инвеститори, могат да поискат да бъдат категоризирани от Банката като професионални клиенти, съответно спрямо тях да не се прилага по-висока степен на защита, ако отговорят на поне два от следните критерии:

1. през предходните 4 тримесечия лицето е сключвало средно за тримесечие по 10 сделки със значителен обем на съответен пазар;

2. стойността на инвестиционния портфейл на лицето, който включва финансови инструменти и парични депозити, е повече от левовата равностойност на 500 000 EUR;

3. лицето работи или е работило във финансовия сектор не по-малко от една година на длъжност, която изисква познания относно съответните сделки или услуги.

Банката извършва оценка на знанията и опита на клиента от гледна точка на това дали Клиентът може да взема инвестиционни решения и да поема рисковете, свързани с конкретните сделки и услуги, като прилага критериите по предходния параграф и процедурата по Раздел III.

При оценяване на критерия по т. 1, Банката приема, че една сделка е със значителен обем, когато стойността ѝ е равна или по-голяма от 10 000 EUR, като:

- а) Банката приема, че критерият е изпълнен, когато клиентът през всяко от предходните 4 тримесечия клиентът има сключени по минимум 10 сделки с определен инструмент на определен пазар, всяка една от които е на стойност равна или по-голяма от 10 000 EUR или обща стойност на сделките за тримесечие – 100 000 EUR;
- б) Банката приема, че под „сделки с определен инструмент“ се разбират сделки с определен тип инструмент/продукт, например сделки само с деривативни финансови инструменти, само с акции, само с облигации и т.н.;
- в) Сделките могат да бъдат сключени както при използване на инвестиционни услуги, предоставени от Банката, така и при използване на инвестиционни услуги, предоставени от друг инвестиционен посредник (банка инвестиционен посредник). В случай че сделките са сключени през друг инвестиционен посредник, клиентът трябва да представи документ (извлечение, отчет или др. подобен документ), удостоверяващ периода на сключване на сделките, размера на всяка една сделка и финансовият инструмент/продукт, предмет на сделките;
- г) Банката не може да категоризира клиент като професионален по отношение на финансови инструменти или услуги, които са с по-голяма сложност от ползваните до момента от клиента инструменти и/или услуги (напр. банката не може да категоризира клиент като професионален по отношение на деривативни финансови инструменти, ако клиентът до момента има опит предимно с несложни финансови инструменти като стандартни държавни облигации).

При оценяване на критерия по т. 2, Банката приема, че критерият е изпълнен, когато:

- а) Към момента на извършване на оценката, клиентът притежава инвестиционен портфейл в размер равен или по-голям от левовата равностойност на 500 000 EUR,

който се състои както от парични депозити, така и от финансови инструменти като акции, дялове на договорни фондове, облигации, деривативни финансови инструменти и други финансови инструменти по смисъла на чл. 4 от ЗПФИ.

- б) Портфейлът от финансови инструменти и парични средства може да бъде държан, както при Банката, така и при друг инвестиционен посредник и/или банка. В случай, че инвестиционният портфейл не е държан при Банката, клиентът трябва да представи актуален документ към момента на извършването на оценката (извлечение, отчет или др. подобен документ), удостоверяващ вида и размера на активите.

При оценяване на критерия по т. 3, Банката приема, че критерият е изпълнен, когато:

- а) Позицията във финансовия сектор, която е заемал клиентът, има професионален характер и е заемана в област, която позволява на клиента да придобие знания за сделки или услуги, които имат сравними характеристики и сравнимо ниво на сложност със сделките, които той планира да осъществява или с услугите на Банката, от които възнамерява да се възползва.
- б) При извършване на оценката, Банката не взема предвид знанията, придобити във връзка с продукти с ниско ниво на сложност, когато клиентът желае да бъде третиран като професионален по отношение на по-сложни продукти (напр. знания, свързани с държавни облигации със стандартни условия, не се считат за достатъчни по отношение на планирани сделки със сложни деривативни финансови инструменти).

Оценката на критерия по т. 3 се извършва по отношение на:

- а) при клиент физическо лице – на самия клиент;
- б) при клиент юридическо лице – на физическите лица, които управляват и представляват клиента;
- в) при упълномощаване – на лицата, които имат право да извършват съответните сделки от името на клиента и за негова сметка.

4. Категоризация на клиент като приемлива насрещна страна

Приемлива насрещна страна е професионален клиент, който има финансовата способност да понесе инвестиционните рискове, съответстващи на неговите инвестиционни цели.

Банката счита за приемливи насрещни страни по отношение всички инвестиционни услуги и дейности и финансови инструменти следните категории клиенти:

1. инвестиционен посредник;
2. кредитна институция;
3. застрахователно дружество;
4. колективна инвестиционна схема;
5. управляващо дружество;
6. пенсионен фонд;
7. пенсионноосигурително дружество;
8. други финансови институции, които имат лиценз или са регулирани от законодателството на Европейския съюз и на държавите членки;
9. правителства на държави;

10. държавни органи, които управляват държавен дълг;

11. централни банки;

12. международни институции;

13. лица по т. 1-12 от трети държави, спрямо които се прилагат изисквания, еквивалентни на изискванията на законодателството на Европейския съюз.

За приемливи насрещни страни Банката може да признае и други лица, които отговарят на определените с чл. 71 от Делегиран регламент (ЕС) 2017/565 изисквания, включително лица от трети държави, както следва: предприятия, попадащи в категория клиенти, които следва да бъдат разглеждани като професионални клиенти.

В случай на нареждане на клиент, който е лице от друга юрисдикция, Банката отчита дали клиентът е определен като приемлива насрещна страна, съгласно законодателството на държавата, в която клиентът е установен.

Категоризирането като приемлива насрещна страна осигурява най-ниската степен на защита, като:

1. Банката предоставя ограничен обем информация за инвестиционните услуги и дейности и финансовите инструменти, за които клиентът е категоризиран като приемлива насрещна страна;

2. Банката не е задължена да спазва ограниченията за предоставяне и получаване на стимули;

3. Банката не извършва оценка дали предоставяните инвестиционни услуги и предлаганите финансови инструменти са подходящи за клиента;

4. Банката не е задължена да прилага Политиката за изпълнение на клиентски нареждания в качеството ѝ на инвестиционен посредник и не е длъжна да доказва изпълнение на нарежданията в съответствие с нея;

5. Банката не е задължена да изпълнява нареждания на Клиента по реда на приемането им;

6. Банката не е задължена да информира Клиента за възникналите съществени трудности, свързани с правилното и бързо изпълнение на неговите нареждания;

7. Клиентът няма право на обезщетение от Фонда за компенсиране на инвеститорите.

Предходният параграф не се прилага при прекатегоризация на клиент приемлива насрещна страна в професионален или непрофесионален клиент по отношение на сделките, дейностите, услугите и финансовите инструменти, за които е извършена тази прекатегоризация.

5. Прекатегоризация и осигуряване на по-висока степен на защита по искане на клиента

Банката извършва прекатегоризация на професионален клиент в непрофесионален, като осигурява по-висока степен на защита – общо или във връзка с определени услуги, сделки или финансови инструменти, в следните хипотези:

1. Когато клиентът отговаря на критериите за професионален клиент, но Банката и клиентът се споразумеят друго, чрез подписване на съответното искане.

2. Когато клиентът формално отговаря на критериите за професионален клиент, но прецени, че му е невъзможно да оценява или управлява правилно свързаните с инвестицията рискове и отправи искане за прекатегоризация към Банката;

3. Когато Банката бъде уведомена от клиента, че е настъпила промяна, която води до промяна в неговата категоризация.

Клиент, категоризиран като приемлива насрещна страна, може да поиска прекатегоризиране като професионален или непрофесионален клиент и осигуряване на съответната по-висока степен на защита – общо или във връзка с определени услуги, сделки или финансови инструменти.

Когато приемлива насрещна страна изрично поиска прекатегоризиране като професионален клиент, Банката прекатегоризира приемливата насрещна страна като непрофесионален клиент, като осигурява по-висока степен на защита по отношение на услугите, дейностите, сделките и финансовите инструменти, във връзка с които е извършена прекатегоризацията.

Когато приемлива насрещна страна поиска категоризиране като клиент, чиито делови взаимоотношения с Банката са предмет на изискванията, посочени в чл. 89, ал. 1 от ЗПФИ, но не поиска изрично категоризиране като непрофесионален клиент, Банката прекатегоризира тази приемлива насрещна страна като професионален клиент.

Когато приемлива насрещна страна изрично поиска прекатегоризиране като непрофесионален клиент, Банката прекатегоризира приемливата насрещна страна като непрофесионален клиент, като осигурява най-висока степен на защита по отношение на услугите, дейностите, сделките и финансовите инструменти, във връзка с които е извършена прекатегоризацията.

6. Прекатегоризация на клиент като приемлива насрещна страна по негово искане

Клиент, категоризиран като професионален клиент, може да поиска прекатегоризиране като приемлива насрещна страна и осигуряване на по-ниска степен на защита – общо или във връзка с определени услуги, сделки или финансови инструменти.

Банката прекатегоризира клиента като приемлива насрещна страна, ако той отговаря на изискванията по т. 4.

7. Прекатегоризация на клиент като професионален клиент или приемлива насрещна страна по инициатива на Банката

В случаите, в които Банката установи, че клиент, категоризиран като професионален клиент или като приемлива насрещна страна, не отговаря вече на критериите, въз основа на които е бил категоризиран като такъв тип клиент, може по собствена инициатива:

1. да започне да счита клиент, който в противен случай би бил класифициран като приемлива насрещна страна за професионален или непрофесионален клиент;

2. да започне да счита клиент, който се счита за професионален клиент за непрофесионален.

III. ПРОЦЕДУРА ЗА КАТЕГОРИЗАЦИЯ И ПРЕКАТЕГОРИЗАЦИЯ

1. Първоначална категоризация

Служител на Банката идентифицира необходимостта от извършване на първоначална категоризация или прекатегоризация, като проверява дали вече е била извършена категоризация на клиента за съответния продукт или услуга, съответно, продължава ли клиентът да отговаря на критериите за тази категоризация.

Когато настоящата информация не се предоставя в рамките на процеса по сключване на договор (напр. при прекатегоризация), Банката предоставя информация относно условията и критериите, по които категоризира своите Клиенти, правото им и реда да поискат да бъдат категоризирани по различен начин, както и за промените в тяхната защита при определянето им като друг тип клиент, чрез публикуването на настоящата информация.

Служител на Банката събира необходимата информация за категоризация на клиента чрез някой от следните методи:

а) Изисква от клиента да попълни Уведомление-въпросник за категоризация на клиент по ЗПФИ или Уведомление за категоризация на клиент като приемлива насрещна страна по ЗПФИ по образец, както и да представи съответните доказателства в случаите когато не са налични в Банката или не са публично достъпни;

б) Попълва информацията в съответното *Уведомление* въз основа на вече налична или публично достъпна информация и документи, като дава възможност на клиента да прегледа, и ако е необходимо, да коригира всеки от предварително попълнените отговори;

в) Посочва в сключения договор категоризацията на клиент, който ще инвестира в дялове на инвестиционни фондове и е категоризиран като непрофесионални клиент по отношение на дяловете на инвестиционни фондове.

На база представена от клиента, налична, и/или публично достъпна информация и документи, извършва оценка и категоризира клиента по отношение на всички или определени инвестиционни услуги, инвестиционни дейности и финансови инструменти, както следва:

а) като непрофесионален – когато клиентът не отговаря на критериите по Раздел II., т. 2, съответно по Раздел II., т. 3;

б) като професионален – когато клиентът отговаря на критериите по Раздел II., т. 2;

в) като приемлива насрещна страна – когато клиентът отговаря на критериите по Раздел II., т. 3.

Банката уведомява клиента чрез съответното *Уведомление* относно:

а) извършената категоризация;

б) степента на защита, до която води съответната категоризация;

в) правото писмено да поиска да бъде прекатегоризиран.

Чрез съответното *Уведомление* Клиентът декларира, че е:

а) уведомен за извършената категоризация;

б) запознат с последиците от извършената категоризация;

в) запознат е със задължението да уведоми писмено Банката за всяка промяна в данните, послужили като основание за категоризацията.

2. Категоризация или прекатегоризация като професионален клиент по негово искане

В случай че клиентът не отговаря на критериите по Раздел II., т. 2 за категоризация като професионален клиент, а желае да бъде категоризиран като такъв – общо или във връзка с определени инвестиционни услуги или сделки, или с определен вид сделки или инвестиционен продукт, той попълва Искане от клиент за категоризация или промяна на категоризацията като професионален клиент по ЗПФИ по образец.

Служител на Банката извършва оценка, дали клиентът притежава необходимите знания и опит, за да може да взема самостоятелно инвестиционни решения и да поема рисковете, свързани с конкретните сделки и услуги, и категоризира клиента съгласно искането, както следва:

- а) като професионален – когато клиентът отговаря на критериите по Раздел II., т. 2;
- б) като непрофесионален – когато клиентът не отговаря на критериите по Раздел II., т. 3.

Банката уведомява клиента чрез *Искането* относно:

- а) извършената категоризация;
- б) степента на защита, до която води съответната категоризация;
- в) правото писмено да поиска да бъде прекатегоризиран.

Чрез *Искането* Клиентът декларира, че е:

- а) уведомен за извършената категоризация;
- б) запознат с последиците от извършената категоризация;
- в) запознат е със задължението да уведоми писмено Банката за всяка промяна в данните, послужили като основание за категоризацията.

3. Прекатегоризация или осигуряване на по-висока степен на защита

Когато професионален клиент поиска да бъде прекатегоризиран като непрофесионален клиент в предвидените в Раздел II., т. 5 хипотези, съответно клиент – приемлива насрещна страна поиска да бъде прекатегоризиран като професионален или непрофесионален клиент с цел осигуряване на съответната по-висока степен на защита общо или във връзка с определени инвестиционни услуги или сделки, или с определен вид сделки или инвестиционен продукт, Клиентът попълва [Искане за промяна на категоризацията и осигуряване на по-висока степен на защита, съгласно ЗПФИ](#) по образец.

Когато клиентът е поискал прекатегоризация като професионален клиент, служител на Банката проверява дали клиентът отговаря на изискванията по Раздел II., т. 3, съответно извършва оценка по реда на Раздел III, т. 1.

Банката уведомява клиента чрез *Искането* относно:

- а) извършената категоризация;
- б) степента на защита, до която води съответната категоризация;
- в) правото писмено да поиска да бъде прекатегоризиран.

Чрез *Искането* Клиентът декларира, че е:

- а) уведомен за извършената категоризация;
- б) запознат с последиците от извършената категоризация;
- в) запознат е със задължението да уведоми писмено Банката за всяка промяна в данните, послужили като основание за категоризацията.

4. Прекатегоризация като приемлива насрещна страна

В случай че професионален клиент поиска прекатегоризация като приемлива насрещна страна и осигуряване на по-ниска степен на защита – общо или във връзка с

определени услуги, сделки или финансови инструменти, предоставя на клиента за попълване Искане за прекатегоризация на клиент като приемлива насрещна страна по ЗПФИ по образец и изисква доказателства, че клиентът отговаря на критериите за приемлива насрещна страна.

Служител на Банката извършва проверка дали клиентът отговаря на съответните изисквания и:

а) прекатегоризира клиента като приемлива насрещна страна – когато клиентът попада в някоя от категориите, посочени в Раздел II, т. 4;

б) отказва да прекатегоризира клиента – когато клиентът не попада в някоя от категориите, посочени в Раздел II, т. 4.

Банката уведомява клиента чрез съответното *Искането* относно:

а) извършената категоризация;

б) степента на защита, до която води съответната категоризация;

в) правото писмено да поиска да бъде прекатегоризиран.

Чрез *Искането* Клиентът декларира, че е:

а) уведомен за извършената категоризация;

б) запознат с последиците от извършената категоризация;

в) запознат е със задължението да уведоми писмено Банката за всяка промяна в данните, послужили като основание за категоризацията.

банка ДСК
Доверието е взаимно